

De haring die men verder van de kust viste, werd aan boord geakaakt. Bremer beschrijft die bewerking: "Onder kaken verstaat men de bewerking van haring waarbij de (bederfbare) ingewanden van deze vis door één snede met een kaak- of gutmus werden verwijderd. Daarna werd de haring gezouten en in tonnen gelegd, om vervolgens aan de wal opnieuw gezouten en verpakt te worden" (p. 355).

In HE, p. 108, vermeldden we reeds de kleine vissersboot, die pinke genoemd werd. Bremer verklaart: "Dit type vissersschip was in de 15de eeuw het meest bekende vaartuig voor de kustvisserij. Zo nodig kon men met deze pinken de Noorzee over varen naar Engeland" (p. 338). Verder wijst schrijver erop dat men ook water- of kaarschepen gebruikte, "waarin de gevangen vis enige tijd levend kon worden gehouden. Van 'enen waterscepe met levenden visschen' wordt al gesproken in 1339" (p. 347).

Tenslotte tonen de illustraties ons vissersvaartuigen uit de 16de en de 17de eeuw, o.m. een haringbuis, een tweemasthoeker en vispinken; alsmede een rekonstruktie van de vroegere kustlijn van Noord-Holland.

Maurits Coornaert.

& & & &
 & & &
 & &

2. Heden den thienden Pluiose ...

In 1795-96 werden de Zuidelijke Nederlanden ingelijfd bij de Franse Republiek. De schoutman van de parochie werd vervangen door een "maire" (burgemeester) en twee of meer "adjoints" (schepenen). De gemeenten moesten zeer zorgvuldig registers opmaken van de geboorten, de huwelijken en de overlijdens - dus niets daarvan nog overlaten aan de pastoor en de kerk. Hier zien we "adjoent" Cornelis Hubert van Dudzele, met veel zorg en ambtsijver, een overlijdensakte opmaken in januari 1797; dus niet

zo lang nadat men in onze streek begon te spreken over de "commune" in plaats van de "parochie", over de "juge de paix" van het "canton" in plaats van de "schepenen van het Vrije". Wij vermoeden dat dit sappig stukje admisistratieve letterkunde, zeer kenschetsend voor deze overgangsperiode van eigen bestuurlijke en rechterlijke eeuwenoude kostumen, naar gecentraliseerde vreemde import-wetten, ons indertijd werd overgemaakt door wijlen dhr. A. Scherpereel ere-sekretaris van Dudzele en lid van de St.-Guthagokring. Hier volgt het dan in zijn oorspronkelijke spelling.

R. D. K.

* * * *

Heden den thienden Pluivose, vijfde jaer der fransche republique, om vier euren naer middagh, voor mij Cornelis Hubert, adjoenct municipael van den commune van Dudzeele, bestemt om de geboorten, houwelicken en afstervingen der borgers te constateren; zijn gecompareerd in het huys der Commune, Bernardus van Arzeele, werkman oud vierenveertig jaeren, woonende binnen de commune van Ramscapelle, canton van Westcapelle, en Isabella Kerckhof huysvrouwe, oud drye entwyntigh jaeren, wonende binnen desen commune van Dudzeele, den eersten all de selve streecke wonende, de tweede huysvrouwe van Johannes de Snijder, landbouwer, oud vierenzestigh jaeren, wonende binnen desen commune van Dudzeele, sone van Joannes en van Pieternelle van Rietvelde, geboortigh van de commune van Nieuwmunster, canton Houtave, welken Bernardus van Arzeele mij heeft gedeclareerd dat den gemelden Joannes de Snijder om drije euren ofte daeromtrent van desen naermiddagh, benevens hem gaende naer hunne woonsten, van Dudzeele langhst den heijschen heerwegh, jeghens den kleenen bilck in gebruycke bij vidua Jacobi Blommaert, tot Dudzeele, tusschen d'hofstede genaemt Stabelvoorde ende de hooghe heule traverserende den geseijden heerwegh, en van westen den selven heerwegh in de adere ofte waterganck is komen te vallen, wesende een weenigh beschongken gelijk hij, deposant, ook was, als naer gekomen zijnde uyt d'herberghe genaempt Sinte Joris, staende

jeghens het kerckhof van Dudzeele, bewoont door Joannes Claeys, door welk geval den selven Joannes de Snijder sonder hulpe is komen te sterven in de gesejde adere ofte wa^eterganck, ingevolghede dese declaratie ben ik aenstondts naer dese plaetse gegaen, ick hebbe het lichaem uyt het waeter gehaelt en hebbe hetselve nauwkeurighlick geexamineerdt, hebbe daer niet voorder aen bevonden als dat de doodt waerschienlick gevolght was door den selven val en van het waeter in de gesejde adere ofte waeterganck. Ende mij verseeckert van de doodt van den gesejden Joannes de Snijder, en ick hebbe daeraf proces verbal gestiert aen den juge de paix en heb daervan den tegenwoordigen act opgesteld welcken bernardus van Arzeele en Isabella Kerckhof benevens mij onderteeckent hebben.

Gedaen in het huys der commune van Dudzeele, Dagh, Maendt en jaer als boven.

Isabella Kerckhof.
 signatura + bernardus van Arzeele illitterati
 (Narden kon niet schrijven en zette een kruisje)

* * * *

B r o n : Burgerlijke Stand Dudzele.
 10 pluviöse an V = 22 januari 1797.

& & & &
 & & & &
 & & &
 &

3. Heemkundige Wandeling in IJzendijke

We schreven 24 juli 1983. Op deze zondagnamiddag stak de Kring over naar het Zeeuwsvlaams stadje IJzendijke. Zowat een vijftigtal personen werden door het Bestuur opgewacht nabij Oostburg, aan de oude dijk van de voormalige Brugse Vaart. Onder de leiding van de heer Albert De Keyser, die voor de nodige historische achtergrondinformatie en feitenmateriaal zorgde,